

پیش‌بینی معنای زندگی بر اساس ابعاد هویت در دانشجویان دانشگاه تنکابن*

فاطمه نداف پور^۱

طاهر تیزدست^۲✉

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۱۲/۰۵ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۱۶

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین قدرت پیش‌بینی‌پذیری معنای زندگی بر اساس ابعاد هویت در دانشجویان دانشگاه تنکابن انجام شد. روش پژوهش، توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی تنکابن در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بودند. در این روش ابتدا فهرست اسامی تمامی دانشجویان نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ را به دست آورده، سپس به صورت تصادفی نمونه مورد نیاز انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها برایشان ارسال گشت. با توجه به تعداد متغیرهای پیش‌بین به ازای هر متغیر پیش‌بین تعداد ۵۰ نفر به عنوان نمونه پژوهش در نظر گرفته خواهند شد. از بین دانشجویان ۱۵۰ نفر با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه‌های استاندارد (پرسشنامه معنای زندگی استیگر و همکاران (۲۰۰۶) و پرسشنامه ابعاد هویت چیک و همکاران (۲۰۰۲)) بوده و به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون همبستگی و رگرسیون خطی استفاده شد که نتیجه قدرت پیش‌بینی معنای زندگی توسط ابعاد هویت به ترتیب؛ هویت جمعی (۰/۶۹۴)، هویت اجتماعی (۰/۵۴۷)، هویت ارتباطی (۰/۴۱۴)، هویت شخصی (۰/۲۴۷) بودند. یافته‌های تحقیق نشان دادند که از بین ابعاد هویت، هویت جمعی از قدرت پیش‌بینی و ضریب همبستگی بالاتری برخوردار بود و هویت شخصی دارای کمترین مقدار قدرت پیش‌بینی و ضریب همبستگی بود. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که تمامی فرضیه‌های تحقیق قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را داشتند و همگی آن‌ها دارای تأثیر مثبت و معناداری بودند.

واژگان کلیدی: معنای زندگی، ابعاد هویت، دانشجویان.

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه نویسنده اول، کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن است.

۱. کارشناسی ارشد گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، تنکابن، ایران. tmo_555@yahoo.com

۲. استادیار گروه روان‌شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تنکابن، تنکابن، ایران. (نویسنده مسئول) Tahertizdast@yahoo.com

مقدمه

معنا^۱ در زندگی ساختاری چند بعدی است و دارای سه جنبه است: درک^۲ احساس اینکه زندگی شخص معنا پیدا می‌کند، هدف^۳ احساس هدایت و ایجاد انگیزه در اهداف ارزشمند و اهمیت داشتن^۴ (احساس اینکه وجود فرد دارای اهمیت است)(جورج و پارک^۵، ۲۰۱۶). معنی در زندگی در اواخر نوجوانی نقش مهمی دارد. جوانان در حالی که با موقعیت‌ها و وقایع جدید مواجه هستند، با شناسایی جنبه‌های مهم زندگی شخصی و اجتماعی خود و کشف معانی عمیق‌تر در زندگی خود، سعی در تفسیر و سازماندهی تجربه خود می‌کنند. حضور و ابعاد جستجو ممکن است در زندگی نوجوانان نقش متفاوتی داشته باشد، زیرا تلاش می‌کنند تا درک خود را از اهمیت و هدف خود و زندگی‌شان تعمیق بخشند (کروک^۶، ۲۰۱۸).

معنا در زندگی معمولاً به احساسی از یکپارچگی وجودی اشاره دارد که به دنبال پاسخ دادن به چیستی زندگی، پی‌بردن به هدف زندگی و دست یافتن به اهداف ارزنده و در نتیجه رسیدن به حس تکمیل بودن و مفید بودن است (یی هو^۷ و همکاران، ۲۰۱۰). استیگر و فرازیر^۸ (۲۰۰۶) معنای زندگی را در احساس سازنده بودن انسان، مؤثر می‌دانند و حتی ادعا می‌کنند که ماهیت انسان و وجود او منوط به دارا بودن چنین مفهومی است. ماسکارو و روزن^۹ (۲۰۰۵) نشان دادند که معنای وجودی در افزایش امیدواری نقش مهمی دارد و افراد دارای سبک هویت منسجم از معنای زندگی بالایی برخوردارند. دوریز و سوئنز^{۱۰} (۲۰۰۶) در پژوهشی گزارش کردند که دیدگاه‌های فردی و سبک‌های هویتی در شکل‌گیری شخصیت و معنادهی به زندگی افراد به خصوص از لحاظ دینی تأثیر به‌سزایی دارد.

در نظریه بزرگسالی نوظهور به منظور گسترش دیدگاه روانی اجتماعی تحول هویت، مرحله تحولی جدیدی را به عنوان بزرگسالی نوظهور پیشنهاد کرده است که گستره سنی ۱۸ - ۲۹ سالگی را پوشش می‌دهد. در وضع کنونی به دلیل تغییرات اقتصادی اجتماعی، زمان انتقال به بزرگسالی به طور فزاینده‌ای افزایش یافته است و این مرحله - نه فقط دوره گذار به بزرگسالی، بلکه به منزله یک دوره تحولی جداگانه محسوس می‌شود (فلسفی و نعمت طلاوسی، ۱۳۹۸). در روان‌شناسی، هویت و

1. Meaning in life
2. comprehension
3. purpose
4. mattering
5. George and Park
6. Krok
7. Yee Ho
8. Steger and Frazier
9. Mascaro and Rosen
10. Duries and Soenens

احساس هویت یکی از مشخصات شخصیت فرد تلقی می‌شود. احساس هویت عبارت است از احساسی که انسان نسبت به استمرار حیات روانی خود دارد و یگانگی و وحدتی که در مقابل اوضاع و احوال متغیر خارج، همواره در حالات روانی خود حس می‌کند؛ بنابراین، از منظر روان‌شناسی، هویت انسان از نوعی ثبات بهره‌مند است (جوادی یگانه و عزیزی، ۱۳۳۷). چیک^۱ و همکارانش (۱۹۸۵) به نقل از کهولت و جوکا (۱۳۹۱) محتوای هویت را شامل سه جنبه از هویت می‌دانند: هویت شخصی، اجتماعی و جمعی. هویت شخصی از طریق نقش ارزش‌ها، باورها، هیجان‌ها و اهداف در شکل گرفتن هویت بررسی می‌شود. تمرکز هویت اجتماعی به خود در ارتباط با دیگران، محبوبیت، شهرت، جذابیت و اعتبار فرد استوار است. بعد دیگر یعنی هویت جمعی به جنبه‌هایی از خودپنداره اشاره می‌کند که با زمینه قومی - نژادی، مذهب، احساس تعلق به جامعه و نظایر آن در ارتباط است. چیک و همکاران (۲۰۰۲) بعداً جنبه دیگری از هویت را به نام هویت ارتباطی اضافه می‌کنند که به یک دوست خوب بودن، برای کسانی که فرد واقعاً به آن‌ها ابراز علاقه می‌کند، اشاره دارد.

برای بسیاری از افرادی که از محیط مدرسه به محیط دانشگاه وارد می‌شوند، ورود تا حدودی یک انتقال مشکل به نظر می‌رسد. نه تنها این افراد از خانواده خود جدا می‌شوند، بلکه با شبکه‌های اجتماعی جدید و فرهنگ‌های مختلف و مسائل درسی و انتظارات جدید تحصیلی مواجه می‌شوند. تحقیقات بسیاری پیشنهاد می‌کنند که تفاوت‌های فردی در ابعاد شخصیت تعیین می‌کنند که دانشجویان چگونه با این انتقال مواجه می‌شوند (آدامز^۲ و همکاران، ۲۰۰۰). شکل‌گیری هویت تحت تأثیر عوامل بین فردی است که شامل ظرفیت‌های ذاتی خود فرد و اکتساب ویژگی‌های شخصیتی است. بنابراین، همان قدر که شخص با افرادی که مورد احترام او هستند و به نصیحت‌های آن‌ها گوش می‌دهد، همانندسازی می‌کند و همچنین همان قدر که فرد از عوامل فرهنگی که شامل ارزش‌های اجتماعی گسترده بوده و فرد در زمان رشد در معرض آن‌ها قرار دارد، پیروی می‌کند شکل‌گیری هویت او موفقیت‌آمیز خواهد بود (همان منبع).

نتایج پژوهش جوشن و رضاپور میرصالح (۱۳۹۷) نشان داد که رابطه معناداری بین متغیرهای مورد بررسی وجود دارد. پس از انجام تحلیل‌ها مشخص شد که نمره خودپنداره و نمره معنای زندگی در گروه آزمایش در اثر آموزش مداخله مبتنی بر سبک‌های هویت در مقایسه با گروه کنترل در مرحله پس از آزمون افزایش یافته است.

نتایج پژوهش غلامرضایی و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که بین ابعاد هویت و رضایت از زندگی، رابطه مثبت معناداری وجود دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان می‌دهد رضایت از زندگی،

^۱. Cheek

^۲. Adams

در دو گروه دختران و پسران به طور معناداری تنها از طریق بعد هویت فردی پیش‌بینی شدنی است؛ اما این بعد در دختران، پیش‌بینی کننده قوی‌تری بوده است. در مقایسه دو جنس تفاوت معناداری بین دختران و پسران در ابعاد هویت (فردی، ارتباطی، اجتماعی و جمعی) وجود نداشت، اما در متغیر رضایت از زندگی، نمرات دختران به طور معناداری بیشتر از پسران بود.

نتایج پژوهش ارزی تیمور و همکاران (۱۳۹۶) نشان داد که بین سبک‌های هویتی اطلاعات و هنجاری با معنای زندگی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. بین هوش معنوی و ابعاد آن (بعد تفکر وجودی، بعد تولید معنا، بعد آگاهی) با معنای زندگی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

نتایج پژوهش رسولی و جدیدی (۱۳۹۶) نشان داد که تحلیل همبستگی و رگرسیون سبک‌های هویتی، اطلاعاتی و هنجاری با معنای زندگی رابطه مثبت و معنادار و سبک هویت سردرگم/اجتنابی با معنای زندگی رابطه منفی و معنادار داشتند.

نتایج پژوهش شریفی بلو و همکاران (۱۳۹۴) نشان داد رابطه مستقیم و معناداری بین معنای زندگی و سبک‌های هویتی دانش‌آموزان وجود دارد به این معنا که هر چقدر میزان معنای زندگی توسط دانش‌آموزان بیشتر باشد، سبک‌های هویتی در بین دانش‌آموزان بیشتر می‌شود. میانگین نمره هر یک از مؤلفه‌های معنای زندگی یعنی وجود معنا در زندگی و جستجوی معنای زندگی در دانش‌آموزان پسر کم‌تر از دانش‌آموزان دختر است. میانگین نمره سبک‌های هویتی (سبک اطلاعاتی، هنجاری، سردرگمی اجتنابی و تعهد) در دانش‌آموزان دختر بیشتر از دانش‌آموزان پسر است. در خصوص این پژوهش تحقیقات مشابه خارجی یافت نشد.

بنابراین، با توجه به اهمیت معنای زندگی، ضرورت انجام چنین تحقیقی در خصوص هویت دانشجویان دانشگاه تنکابن به وضوح احساس می‌شود تا بتواند راهگشا و راهنمایی برای پیشرفت آینده و سلامت اجتماعی این دانشجویان باشد. همچنین، شناسایی مهم‌ترین عوامل در افزایش معنای زندگی و در نظر گرفتن آن‌ها در هنگام تهیه گزارش و ارزیابی ابعاد هویت دانشجویان، می‌تواند تأثیر به‌سزایی در جهت بهبود و بالا بردن معنای زندگی آن داشته باشد. بدین منظور فرضیه‌های زیر تعیین می‌شوند:

فرضیه اصلی: ابعاد هویت قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارند.

- ۱) هویت شخصی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد.
- ۲) هویت ارتباطی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد.
- ۳) هویت اجتماعی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد.
- ۴) هویت جمعی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد.

روش پژوهش

پژوهش از نظر اهداف کاربردی، از نظر داده‌ها کمی و از نظر ماهیت توصیفی و از نظر روش همبستگی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ بودند. روش نمونه‌گیری در این تحقیق به صورت تصادفی ساده بوده است. در این روش ابتدا فهرست اسامی تمامی دانشجویان نیمسال دوم تحصیلی ۹۹ - ۱۳۹۸ را به‌دست آورده، سپس به صورت تصادفی نمونه مورد نیاز انتخاب شدند و پرسشنامه‌ها برای آن‌ها ارسال شد.

در این پژوهش برای مبانی نظری تحقیق از سایت‌های معتبر علمی داخلی و خارجی بیشترین استفاده به‌عمل آمده است و برای گردآوری داده‌ها، با نظر و تأیید استاد محترم راهنما از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد و از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برای جمع‌آوری داده‌های پرسشنامه استفاده شده است؛ بدین صورت که لیستی از دانشجویان جدیدالورود نیم سال دوم ۱۳۹۸ به همراه شماره تلفن آن‌ها را با کمک امور آموزشی دانشگاه و شناخت خود محقق و سایر دوستان دانشجوی تهیه شد؛ سپس به علت شیوع گسترده ویروس کرونا در کشور و تعطیل شدن دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن (و سایر دانشگاه‌های کشور) به اجبار ارسال و توزیع پرسشنامه از طریق نرم‌افزار واتساپ و ایمیل بین دانشجویان انجام شد و قصد بر این بود که برای فقط ۱۵۰ دانشجوی این پرسشنامه‌ها ارسال شود تا آمار رندی بدست بیاید، ولی به دلیل عدم پاسخ‌گویی عده ای از دانشجویان، پرسشنامه‌ها برای ۱۷۰ نفر ارسال شد که از این تعداد ۱۵۰ نفر جوابگو بودند و به همه سؤالات پاسخ داده بودند. بنابراین، بعد از گردآوری کلیه پرسشنامه‌ها، داده‌های مربوطه وارد نرم افزار Spss20 و اطلاعات مربوطه استخراج شد. ابزارهای پژوهش عبارت بودند از:

پرسشنامه ابعاد هویت: از پرسشنامه استاندارد ابعاد هویت چیک و همکاران (۲۰۰۲) با ۴۵ گویه (سؤال) استفاده شد. شایان ذکر است که در پرسشنامه پژوهش حاضر، طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای به‌کار برده شد، در این طیف به گزینه اهمیت فوق‌العاده‌ای دارد، بالاترین نمره عدد ۵ در نظر گرفته شد و به گزینه اهمیتی ندارد، پایین‌ترین نمره، عدد ۱ تعلق گرفت. چون میانگین از حاصل جمع این گزینه‌ها به‌دست آمده، در نتیجه هر چه میانگین به عدد ۵ نزدیک‌تر باشد، میانگین حاصله بالاتر است و بالعکس. این پرسشنامه نقطه برش ندارد و هر چه آزمودنی‌ها در مقیاس‌های مورد بررسی نمرات بیش‌تری به‌دست آورند بیشتر دارای آن صفت هستند. در پژوهش حاضر بُعد هویت شخصی بر اساس نمره‌ای که آزمودنی سؤالات ۱-۱۰، بُعد هویت ارتباطی بر اساس نمره‌ای که آزمودنی از سؤالات ۱۱-۲۰، بُعد هویت اجتماعی بر اساس نمره‌ای که آزمودنی از سؤالات ۲۱-۳۰ و بُعد هویت جمعی بر اساس نمره‌ای که آزمودنی از سؤالات ۳۱-۴۵ به‌دست آمده

سنجیده می‌شوند. پایایی ابزار یاد شده را (در چهار فرهنگ آمریکایی، استرالیایی، مکزیکی و فلیپینی) به این صورت گزارش داده‌اند: هویت فردی (۰/۸۳-۰/۸)، هویت ارتباطی (۰/۸۲-۰/۹۱)، هویت اجتماعی (۰/۸۲-۰/۸)، و هویت جمعی (۰/۶۷-۰/۷۷) پایایی (AIQ-IV) در این پژوهش به روش آلفای کرونباخ، به این شرح است: هویت فردی (۰/۸۱)؛ هویت ارتباطی (۰/۷۳)؛ هویت اجتماعی (۰/۷۵)؛ و هویت جمعی (۰/۷۷) (مساح و همکاران، ۱۳۹۱).

پرسشنامه معنای زندگی: به منظور سنجش معنای زندگی از پرسشنامه استیگر و همکاران (۲۰۰۶) استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۱۰ گویه است که توسط دانشجویان تکمیل می‌شود و از آن‌ها خواسته می‌شود که گویه‌های توصیفی را تا حدی پاسخ دهند که در سازمان آن‌ها صدق می‌کند. لازم به ذکر است که در پرسشنامه پژوهش حاضر، از طیف لیکرت ۷ گزینه‌ای استفاده شده است، در این طیف بالاترین نمره، عدد ۷ بود و مربوط به گزینه کاملاً درست است و پایین‌ترین نمره، عدد ۱ بود و به گزینه کاملاً نادرست متعلق است. چون میانگین از حاصل جمع این گزینه‌ها به دست آمده، در نتیجه هر چه میانگین به عدد ۷ نزدیک‌تر باشد، میانگین حاصله بالاتر است و بالعکس. مقیاس معنای زندگی شامل دو زیر مقیاس است که وجود معنا در زندگی و نیز جستجو برای یافتن معنا را ارزیابی می‌کنند. مجموع نمرات سوال‌های ۲، ۳، ۷، ۸ و ۱۰ میزان تلاش فرد برای یافتن معنا و مجموع نمرات سوال‌های ۱، ۴، ۵، ۶ و ۹ میزان معناداری زندگی فرد را مشخص می‌کنند.

طبق پژوهش‌های استیگر و همکاران (۲۰۰۶) اعتبار این مقیاس برای ارزیابی زندگی ۰/۸۶، برای زیرمقیاس وجود معنا و ۰/۸۷ برای زیر مقیاس جستجوی معنا برآورد شده است. طبق پژوهش‌های استیگر و همکاران (۲۰۰۶) پایایی زیر مقیاس‌های وجود معنا و جستجوی معنا به ترتیب ۰/۷۰ و ۰/۷۳ است.

این پرسشنامه نقطه برش ندارد و هر چه آزمودنی‌ها در مقیاس‌های مورد بررسی نمرات بیش‌تری به دست آورند بیشتر دارای آن صفت هستند.

جهت تعیین روایی پرسشنامه از روایی صوری و محتوایی با بهره‌گیری از نظر استاد محترم راهنما و ۲ دانشجوی دکتری استفاده شد. در مجموع همه متخصصان منتخب، محتوا و مناسب بودن گویه‌های پرسشنامه را تأیید کردند. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه و مقدار ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳/۶ به دست آمد. شایان ذکر است که پایایی هر یک از ابعاد به شرح زیر است:

جدول ۱: پایایی مؤلفه‌های پرسشنامه

متغیرهای پژوهش	ضریب آلفای کرونباخ	پایایی درونی
ابعاد هویت	٪ ۹۳/۶	عالی
۱. هویت شخصی	٪ ۸۵/۶	خوب
۲. هویت ارتباطی	٪ ۸۶/۴	خوب
۳. هویت اجتماعی	٪ ۷۵/۴	قابل قبول
۴. هویت جمعی	٪ ۸۳/۵	خوب
معنای زندگی	٪ ۷۷/۶	قابل قبول
کل پرسشنامه	٪ ۸۳/۶	خوب

یافته‌ها

آمار توصیفی داده‌ها با متغیرهای جمعیت‌شناختی نمونه آماری شامل دانشجویان زن و مردی است که اطلاعات آن‌ها به شرح زیر است:

- جنسیت: از میان ۱۵۰ نفر، ۷۷ نفر مرد (۵۱/۳ درصد) و ۷۳ نفر زن (۷۸/۷ درصد) است.
- سن: ۵۳/۳ درصد (۸۰ نفر) ۲۵ سال و پایین‌تر، ۲۲ درصد (۳۳ نفر) بین ۲۶ تا ۳۰ سال، ۱۹/۳ درصد (۲۹ نفر) بین ۳۱ تا ۳۵ سال و ۵/۴ درصد (۸ نفر) ۳۶ سال و بالاتر سن داشتند.
- سطح تحصیلات: ۱۶ نفر (۱۰/۷ درصد) فوق دیپلم، ۵۸ نفر (۳۸/۷ درصد) لیسانس، ۵۴ نفر (۳۶ درصد) فوق لیسانس و نیز ۲۲ نفر (۱۴/۷ درصد) دیگر دکترا هستند.

جدول ۲: تأثیر مؤلفه‌های تحقیق بر همدیگر

فرضیه‌های پژوهش	ضریب همبستگی	R ² (ضریب تعیین)	R ² adj (ضریب تعیین تعدیل شده)	خطای استاندارد برآورد	آزمون دوربین واتسون	Sig (سطح معناداری)
فرضیه اصلی	۰/۵۷۷	۰/۳۲۷	۰/۳۲۸	۱۱/۸۱۳	۱/۴۰۸	۰/۰۰۰
فرضیه فرعی ۱	۰/۲۴۷	۰/۰۶۱	۰/۰۵۵	۷/۸۸۱	۱/۲۶۱	۰/۰۰۰
فرضیه فرعی ۲	۰/۴۱۴	۰/۱۷۲	۰/۱۶۶	۷/۴۰۲	۱/۳۵۴	۰/۰۰۰
فرضیه فرعی ۳	۰/۵۴۷	۰/۲۹۹	۰/۲۹۴	۶/۸۰۸	۱/۴۵۲	۰/۰۹۴
فرضیه فرعی ۴	۰/۶۹۴	۰/۴۸۲	۰/۴۷۹	۵/۸۵۲	۱/۲۸۳	۰/۰۰۰

همان‌طور که در جدول ۲ قابل ملاحظه است، در فرضیه اصلی این تحقیق مقدار ضریب همبستگی ($R=0/577$) نشان‌دهنده همبستگی نسبتاً قوی بین متغیر پیش‌بین و متغیر ملاک تحقیق (معنای زندگی دانشجویان) است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R^2 \text{ adj}$) برابر با $0/328$ و بیان‌کننده این است که $32/8$ درصد از کل تغییرات معنای زندگی دانشجویان دانشگاه تنکابن به متغیر ابعاد هویت آن‌ها وابسته است. به عبارت دیگر، تناسب سازمانی $32/8$ درصد از واریانس متغیر معنای زندگی دانشجویان را پیش‌بینی (برآورد) می‌کنند.

در فرضیه فرعی اول مقدار ضریب همبستگی ($R=0/247$) بین متغیر پیش‌بینی و ملاک در حد بسیار ضعیفی است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R^2 \text{ adj}$) برابر با $0/055$ و بیان‌کننده این است که فقط $5/9$ درصد از کل تغییرات معنای زندگی دانشجویان دانشگاه تنکابن به هویت شخصی آن‌ها وابسته است. مقدار آزمون دوربین واتسون برابر با $1/252$ شده که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است.

در فرضیه فرعی دوم میزان همبستگی ($R=0/414$) بین متغیر پیش‌بینی و ملاک در حد ضعیفی است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده $0/166$ به دست آمد، یعنی متغیر پیش‌بین (هویت ارتباطی) توانسته $16/6$ درصد از تغییرات متغیر ملاک (معنای زندگی) دانشجویان را تبیین کند. مقدار آزمون دوربین واتسون برابر با $1/338$ شده که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، در نتیجه با وجود خودهمبستگی بین خطاها، رگرسیون کاربرد دارد.

در فرضیه فرعی سوم میزان همبستگی ($R=0/547$) بین متغیر پیش‌بینی و ملاک در حد خوبی است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده ($R^2 \text{ adj}$) برابر با $0/297$ و بیان‌کننده این است که $29/4$ درصد از کل تغییرات معنای زندگی دانشجویان وابسته به متغیر هویت اجتماعی آن‌ها است. مقدار آزمون دوربین واتسون برابر با $1/452$ شده که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است؛ در نتیجه با وجود خودهمبستگی بین خطاها، رگرسیون کاربرد دارد.

در فرضیه فرعی چهارم میزان همبستگی ($R=0/694$) بین متغیر پیش‌بینی و ملاک در حد خوبی است. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده $0/479$ به دست آمد، یعنی متغیر مستقل هویت جمعی توانسته $47/9$ درصد از تغییرات متغیر وابسته معنای زندگی دانشجویان را تبیین کند. مقدار آزمون دوربین واتسون برابر با $1/283$ شده که این مقدار بین $1/5$ تا $2/5$ است، پس استفاده از رگرسیون ایرادی ندارد.

یافته‌های تحقیق بیان‌کننده این مطلب است که از بین فرضیه‌های این تحقیق، فرضیه فرعی چهارم دارای بیشترین ضریب همبستگی است.

نتایج آزمون فرضیات در جدول (۲) عنوان شده است که از بین ابعاد هویت، هویت جمعی از قدرت پیش‌بینی و ضریب همبستگی بالاتری برخوردار بود و هویت شخصی دارای کم‌ترین مقدار قدرت پیش‌بینی و ضریب همبستگی بود. همچنین نتایج به‌دست آمده نشان می‌دهد که تمامی فرضیه‌های تحقیق قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را داشتند و همگی آن‌ها دارای تأثیر مثبت و معناداری بودند.

جدول ۳: ضرایب آزمون ضریب رگرسیون تمامی فرضیه‌های تحقیق

سطح معناداری (Sig)	مقدار t	ضرایب استاندارد	ضرایب غیر استاندارد		مدل	فرضیه‌های پژوهش
		Beta	اشتباه استاندارد	B		
۰/۰۴۷	۲/۰۰۶	—	۳/۰۱۸	۶/۰۵۶	(ثابت)	فرضیه اصلی
۰/۰۰۰	۸/۵۸۵	۰/۵۷۷	۰/۰۱۹	۰/۱۵۹	ابعاد هویت	
۰/۰۰۰	۷/۳۶۷	—	۳/۰۳۴	۲۲/۳۴۸	(ثابت)	فرضیه فرعی اول
۰/۰۰۲	۳/۱۰۳	۰/۲۴۷	۰/۰۸۳	۰/۲۵۷	هویت شخصی	
۰/۰۰۰	۶/۲۹۴	—	۲/۶۹۸	۱۶/۹۸۴	(ثابت)	فرضیه فرعی دوم
۰/۰۰۰	۵/۵۳۸	۰/۴۱۴	۰/۰۷۳	۰/۴۰۶	هویت ارتباطی	
۰/۰۰۰	۳/۹۵۲	—	۲/۶۸۹	۱۰/۶۲۹	(ثابت)	فرضیه فرعی سوم
۰/۰۰۰	۷/۹۵۰	۰/۵۴۷	۰/۰۷۹	۰/۶۳۰	هویت اجتماعی	
۰/۱۳۷	۱/۴۹۷	—	۲/۴۲۶	۳/۶۳۰	(ثابت)	فرضیه فرعی چهارم
۰/۰۰۰	۱۱/۷۴۰	۰/۶۹۴	۰/۰۴۳	۰/۵۰۸	هویت جمعی	

همان‌طوری که در جدول شماره ۳ قابل ملاحظه است؛ در فرضیه اصلی این تحقیق مقدار ضریب بتا برابر با ۰/۵۷۷ شده و مقدار آماره t نیز برابر با ۸/۵۸۵ شده که بیش‌تر از مقدار قدر مطلق ۲/۳۳ شده است که در سطح خطای کوچک‌تر از ۰/۰۵ معنادار است (Sig=۰/۰۰۰)، نتیجه می‌گیریم که، متغیر ابعاد هویت قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و فرضیه اصلی تحقیق پذیرفته می‌شود. در فرضیه فرعی اول این تحقیق مقدار ضریب بتا برابر با ۰/۲۴۷ شده و مقدار آماره t بالاتر از مقدار قدر مطلق ۲/۳۳ شده است و سطح خطای آن نیز کوچک‌تر از ۰/۰۵ است، نتیجه می‌گیریم که، هویت شخصی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود. در فرضیه فرعی دوم این تحقیق مقدار ضریب بتا برابر با ۰/۴۱۴ شده و مقدار آماره t بالاتر از مقدار قدر مطلق ۲/۳۳ شده است و سطح خطای آن نیز کوچک‌تر از ۰/۰۵ است. بنابراین، می‌توانیم

بگوییم که متغیر معنای زندگی براساس هویت ارتباطی قابل پیش‌بینی است. یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر هویت ارتباطی، میزان معنای زندگی دانشجویان به مقدار $0/414$ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود.

در فرضیه فرعی سوم این تحقیق مقدار ضریب بتا برابر با $0/547$ شده و مقدار آماره t بالاتر از مقدار قدر مطلق $2/33$ شده است و سطح خطای آن نیز کوچک‌تر از $0/05$ است، بدان معنا که متغیر معنای زندگی براساس هویت اجتماعی قابل پیش‌بینی است. یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر هویت اجتماعی، میزان معنای زندگی دانشجویان به مقدار $0/547$ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود.

در فرضیه فرعی چهارم این تحقیق مقدار ضریب بتا برابر با $0/694$ شده و مقدار آماره t بالاتر از مقدار قدر مطلق $2/33$ شده است و سطح خطای آن نیز کوچک‌تر از $0/05$ است. بنابراین، می‌توانیم بگوییم که فرضیه معنای زندگی براساس هویت جمعی قابل پیش‌بینی است. یعنی با افزایش یک انحراف استاندارد در متغیر هویت جمعی، میزان معنای زندگی دانشجویان به مقدار $0/694$ انحراف استاندارد افزایش می‌یابد. در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

نتیجه فرضیه اصلی تحقیق با نتیجه تحقیق جوشن و همکاران (۱۳۹۷) همراستا و همسو بوده، به نظر ایشان یافته‌ها نشان داد که رابطه معناداری بین متغیرهای مورد بررسی وجود دارد. پس از انجام تحلیل‌ها مشخص شد که نمره خودپنداره و نمره معنای زندگی در گروه آزمایش در اثر آموزش مداخله مبتنی بر سبک‌های هویت در مقایسه با گروه کنترل در مرحله پس از آزمون افزایش یافته است.

نتیجه این فرضیه تحقیق با نتیجه تحقیق غلامرضایی و همکاران (۱۳۹۷) همراستا و همسو بوده، به نظر ایشان بین ابعاد هویت و رضایت از زندگی، رابطه مثبت معناداری وجود دارد. نتیجه این فرضیه تحقیق با نتیجه تحقیق ارازی تیمور و همکاران (۱۳۹۶) همراستا و همسو بوده، به نظر ایشان یافته‌ها نشان داد که سبک‌های هویت و هوش معنوی دانشجویان توانایی پیش‌بینی معنای زندگی را دارا است.

نتیجه این فرضیه تحقیق با نتیجه تحقیق رسولی و جدیدی (۱۳۹۶) همراستا و همسو بوده، به نظر ایشان یافته‌ها نشان داد که سبک‌های هویتی، اطلاعاتی و هنجاری با معنای زندگی رابطه مثبت و معنادار و سبک هویت سردرگم/اجتنابی با معنای زندگی رابطه منفی و معنادار داشتند.

نتیجه این فرضیه تحقیق با نتیجه تحقیق شریفی بلو و همکاران (۱۳۹۴) همراستا و همسو بوده، به نظر ایشان یافته‌ها نشان داد که رابطه مستقیم و معناداری بین معنای زندگی و سبک‌های هویتی دانش‌آموزان وجود دارد به این معنا که هر چقدر میزان معنای زندگی توسط دانش‌آموزان بیشتر باشد، سبک‌های هویتی در بین دانش‌آموزان بیشتر می‌شود.

تبیین فرضیه تحقیق: با توجه به مباحث گفته شده در بالا و همراستا بودن تعدادی از تحقیقات تقریباً مشابه برای تبیین این فرضیه می‌توان چنین اظهار داشت که در کل تمامی ابعاد هویت با ویژگی‌های خاص خودشان قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارند و به زندگی دانشجویان معنا و مفهوم خاصی می‌بخشند. فرد در ابتدا به مفهوم هویت فردی دست می‌یابد و سپس به سمت هویت ارتباطی پیش می‌رود و پس از آن هویت جمعی را به دست می‌آورد. پس می‌توان نتیجه گرفت که هویت در افراد به صورت یک مسیر رو به جلو در حال حرکت است و این از خصوصیات ابعاد هویت است. بنابراین، ابعاد هویت در هر مرحله بر روی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی تأثیر مثبت و معناداری دارند. بنابراین، از آنجا که بر طبق دیدگاه شهرآرای (۱۳۸۴) هویت دستاورد مهم دوران نوجوانی است. تشکیل هویت یعنی مشخص کردن این که شخص چه کسی است، برای چه چیزی ارزش قائل است، چه مسیری را می‌خواهد دنبال کند و در حقیقت، آغازگر جستجویی برای خود است.

در روان‌شناسی، هویت و احساس هویت یکی از مشخصات شخصیت فرد تلقی می‌شود. احساس هویت عبارت است از احساسی که انسان نسبت به استمرار حیات روانی خود دارد و یگانگی و وحدتی که در مقابل اوضاع و احوال متغیر خارج، همواره در حالات روانی خود حس می‌کند؛ بنابراین، از منظر روان‌شناسی، هویت انسان از نوعی ثبات برخوردار است (جوادی یگانه و عزیزی، ۱۳۳۷).

برای مثال ویژگی ارزش‌ها و معیارهای اخلاقی در شخص باعث می‌شود که شخص قدرت پیش‌بینی و درک مفهوم زندگی را بفهمد. بنابراین، با توجه به ویژگی‌های زیاد هر بعد از هویت در فرضیه‌های فرعی مختص خود به آن‌ها پرداخته خواهد شد.

در این پژوهش هیچ‌گونه تحقیق متضاد و مغایری نسبت به فرضیه اصلی اول یافت نشد. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان استدلال کرد که معنای زندگی براساس ابعاد هویت قابل پیش‌بینی است.

در فرضیه فرعی اول نتیجه می‌گیریم که، معنای زندگی براساس هویت شخصی قابل پیش‌بینی است و فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود.

در این خصوص پژوهش مشابهی انجام نشده است. در تبیین این فرضیه می‌توان استدلال کرد که با توجه به نتایج یافته‌های پژوهش حاضر چنین استنباط و مفهوم‌پردازی می‌شود که بنابر نظر چک (۲۰۰۲) هویت فردی (شخصی) عبارت است از اکتشاف و تعهد نسبت به نقش‌ها. هویت فردی گویای نقش هنجارها، ارزش‌ها و باورهای فردی در شکل‌گیری هویت وی است (چیک و همکاران، ۱۹۹۴). هویت فردی به جنبه‌های خاص و ویژه شخصی ارتباط دارد و دربرگیرنده مفهومی انتزاعی و کلی از خویشتن است (محسنی، ۱۳۸۴). تاجفل و ترنر (۱۹۸۶) هویت فردی را نشان‌دهنده تفاوت‌های فردی می‌دانند.

برای مثال با توجه ویژگی‌های هویت شخصی و معنای زندگی می‌توان بیان داشت که رؤیایا و تصورهایی که فرد در زندگی دارد به فرد انگیزه برای رسیدن به هدف و در کل معنای زندگی می‌بخشد و باعث می‌شود که شخص همیشه دنبال هدف در زندگی شخصی خود باشد. با توجه به نتایج به‌دست آمده می‌توان استدلال کرد که بُعد هویت شخصی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد.

در فرضیه فرعی دوم نتیجه می‌گیریم که متغیر معنای زندگی براساس هویت ارتباطی قابل پیش‌بینی است. در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود.

در این خصوص پژوهش مشابهی انجام نشده است.

در تبیین این فرضیه می‌توان استدلال کرد که با توجه به نتایج یافته‌های پژوهش حاضر چنین استنباط و مفهوم‌پردازی می‌شود که بنابر نظر چیک و همکاران (۲۰۰۲) هویت ارتباطی (یک دوست خوب بودن برای کسانی که واقعاً به آن‌ها ابراز علاقه می‌کنم). اسلاس و آرفورث (۲۰۰۷) هویت ارتباطی را ماهیت ارتباط نقش می‌دانند (برای مثال، ارتباطات زبردست - سرپرست، و ارتباطات همکار - همکار). آن‌ها معتقدند هویت ارتباطی نشان می‌دهد که یک نقش چگونه خود را در ارتباطات با افراد دیگر به نمایش می‌گذارد. این هویت، مربوط به حوزه‌ای است که یک فرد در ارتباط وابسته به نقش قرار می‌گیرد.

هویت ارتباطی (یک دوست خوب بودن برای کسانی که واقعاً به آن‌ها ابراز علاقه می‌کنم) نیز وجود دارد که چیک و همکاران (۲۰۰۲) آن را یکی از مؤلفه‌های هویت دانسته‌اند.

برای مثال با توجه ویژگی‌های هویت ارتباطی و معنای زندگی می‌توان بیان داشت که ارتباط داشتن با دوستان و نزدیکان در شکل‌دهی شخصیت افراد مؤثر بوده و باعث می‌شود که شخص در ارتباط با دوستان و نزدیکان احساس خوبی پیدا کند و حس مفید بودن و اجتماعی بودن به شخص دست خواهد داد و دیگر شخص احساس تنهایی نخواهد کرد.

با توجه به نتایج به دست آمده می توان استدلال کرد که بُعد هویت ارتباطی قدرت پیش بینی معنای زندگی را دارد.

در فرضیه فرعی سوم نتیجه می گیریم که متغیر معنای زندگی بر اساس هویت اجتماعی قابل پیش بینی است. در نتیجه فرضیه تحقیق پذیرفته می شود. در این خصوص پژوهش مشابهی انجام نشده است.

تبیین فرضیه تحقیق: در تبیین این فرضیه می توان استدلال کرد که با توجه به نتایج یافته های پژوهش حاضر چنین استنباط و مفهوم پردازی می شود که بنابر نظر چیک و همکاران (۲۰۰۲) هویت اجتماعی، مجموعه ای از خصوصیات و مشخصات اجتماعی، فرهنگی، روانی، فلسفی و زیستی است که بر یگانگی یا همانندی اعضای آن دلالت می کند.

تاجفل و ترنر (۱۹۸۶) هویت اجتماعی را نشان دهنده شباهت های فردی (شامل خودپنداره و عزت نفس) می دانند. در این دیدگاه، هویت اجتماعی شامل دانش افراد از تعلق به گروه اجتماعی خاص است. نمودهای این هویت را می توان در تعلقات قومی، مذهبی و نژادی مشاهده کرد. بر همین اساس، پیوستار هویت شخصی اجتماعی مطرح می شود. یک شخص می تواند از خود ادراک متفاوتی داشته باشد و این پیوستار نشان می دهد که یک شخص در زمان معین در کجا قرار دارد. در انتهای دیگر در هویت اجتماعی، اندیشیدن درباره خود به عنوان عضوی از یک گروه وجود دارد (بارون و همکاران، ۱۳۸۸).

از نظر جنکینز (۲۰۰۲) هویت اجتماعی به درک فرد از اینکه چه کسی است و دیگران چه کسی هستند و از طرف دیگر به درک دیگران از خودشان و دیگران اشاره می کند. وی مفاهیم «هویت اجتماعی» و «هویت» را مترادف می داند. به عقیده او، همه هویت های انسان به یک معنا، هویت اجتماعی اند.

برای مثال با توجه ویژگی های هویت اجتماعی و معنای زندگی می توان بیان کرد که داشتن پیوند نزدیک با مردم در شکل دهی شخصیت افراد مؤثر بوده و باعث می شود که شخص در اجتماع بین مردم احساس خوبی پیدا کند و حس مفید بودن و اجتماعی بودن به شخص دست خواهد داد و دیگر شخص احساس تنهایی نخواهد کرد. یکی از تفاوت های انسان با موجودات دیگر داشتن هویت اجتماعی بودن است و این هویت خیلی در اعمال و رفتار انسان ها، سبک زندگی آنان و ... مؤثر است.

با توجه به نتایج به دست آمده می توان استدلال کرد که بُعد هویت اجتماعی قدرت پیش بینی معنای زندگی را دارد.

در فرضیه فرعی چهارم می‌توان این نتیجه را گرفت که متغیر معنای زندگی براساس هویت جمعی قابل پیش‌بینی است. بنابراین، فرضیه تحقیق پذیرفته می‌شود. در این خصوص پژوهش مشابهی انجام نشده است.

تبیین فرضیه تحقیق: در تبیین این فرضیه می‌توان استدلال کرد که با توجه به نتایج یافته‌های پژوهش حاضر چنین استنباط و مفهوم‌پردازی می‌شود که بنابر نظر چیک و همکاران (۲۰۰۲) هویت جمعی، توانایی کار با جمع یا گروه به گونه‌ای که فرد قادر به ابراز عقاید و نظرات خود و پذیرش عقاید و نظرات دیگران و رعایت قوانین و مقررات زندگی جمعی باشد که این هویت به ارضای نیاز تعلق، احترام و امنیت منجر می‌شود.

هویت جمعی به جنبه‌هایی از خودپنداره اشاره دارد که با زمینه قومی نژادی، مذهب، احساس تعلق به جامعه و نظایر آن در ارتباط است (نقل از کهولت و جوکار، ۱۳۹۱).

هویت جمعی، بخش شاخصی از هویت اجتماعی است که از نظر چیک، به مذهب اختصاص دارد. هویت جمعی اشاره می‌کند به اینکه آن‌ها (اعضای یک گروه) - آنجا که می‌گویند ما به هم وابسته‌ایم چه کسانی هستند؟ مردم هویت جمعی خود را با نمادهایی فرهنگی ابراز می‌کنند. این نمادها و نشانه‌ها، نگرش‌ها، اعتقادات، احساسات، رفتارها، زبان یا گویش‌های اعضا را منعکس می‌کنند. این هویت، به نیروهای شکل‌دهنده بیرونی، از جمله تاریخچه و ساختار گروه وابسته‌اند. در حقیقت، هویت جمعی و اجتماعی، در ابتدا به عنوان هویت اجتماعی نامیده شد؛ اما تحلیل‌های روان‌سنجی نشان دادند که برخی از مقوله‌ها در هویت اجتماعی، نشانگر مقوله سومی است که نماینده عضویت گروه خاص است. این مقوله را هویت جمعی یا اشتراکی نامیدند (چیک و همکاران، ۱۹۸۵). بنابراین، می‌توان گفت: هویت جمعی، به احساس حاصل از تعلق گروهی اطلاق می‌شود (مثلاً عضوی از یک فامیل بودن)؛ درحالی که در هویت اجتماعی، گروه مطرح نیست، بلکه دیگران که فرد در ارتباط با آن‌ها قرار دارد، مبنایی برای تعریف خود هستند. بر همین اساس، در هویت جمعی، فرد خود را بر اساس وابستگی‌های گروهی معرفی می‌کند و احساس تعلق گروهی بر هویت مؤثر است؛ درحالی که در هویت اجتماعی، ارتباطات با دیگران، تعریف فرد از خود را می‌آفریند (دی‌وس، ۱۹۹۵).

برای مثال با توجه ویژگی‌های هویت جمعی و معنای زندگی می‌توان بیان داشت حضور در جمع دوستان همکلاسی در شکل‌دهی شخصیت افراد مؤثر بوده و باعث می‌شود که شخص در بین دوستانش احساس خوبی پیدا کند و این باعث آرامش خاطر برای شخص می‌شود. با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان استدلال کرد که بعد هویت جمعی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد. از محدودیت‌های عمده این پژوهش می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

یکی از محدودیت‌های عمده این پژوهش استفاده از پرسشنامه به عنوان ابزار گردآوری داده است که به دلیل محدودیت ذاتی آن، این ابزار به تنهایی ابزاری ناقص جهت جمع‌آوری اطلاعات است؛ محدودیت دیگر کمبود یا فقدان منابع علمی قابل دسترس بود، منابع علمی بسیار کم و محدودی (حداقل به صورت لاتین) در این زمینه موجود بود که به طور مستقیم به موضوع مورد مطالعه و تحقیق مربوط باشد. همچنین در این زمینه پژوهش مشابهی نبود، با وجود تلاش بسیار محقق پژوهشی نیافت که به طور مستقیم این موضوع را به خصوص ابعاد تناسب سازمانی و شغلی بررسی کرده باشد.

در این راستا می‌توان پیشنهادهای اجرایی و کاربردی زیر را عنوان کرد:

تأکید بر پژوهش در زمینه‌های ابعاد هویت و جهت‌گیری مذهبی و معنای زندگی.

فرضیه ابعاد هویت قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارند و در بحث آزمون فرضیات تأیید شده بود، در نتیجه در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن باید بر روی گویه‌های ابعاد هویت و قدرت پیش‌بینی معنای زندگی دقت و تمرکز بسیار بالایی داشته باشند و در تقویت این بُعد سعی کنند. لذا پیشنهاد می‌گردد در دانشگاه بر روی هویت بخشی به دانشجویان کار کرد و اینکه آن‌ها را افرادی دارای اهداف و با برنامه در همه امور زندگی پرورش داد. دوران دانشجویی نقطه عطفی در زندگی افراد است که اگر به مسائلی چون هویت و معنادار کردن زندگی در آن توجه شود، باعث می‌شود که جامعه دانشجویی سالمی داشته باشیم و دانشجویان آن را به بیرون از دانشگاه تعمیم دهند و در زندگی آینده خود به کار بندند.

فرضیه هویت شخصی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و مورد تأیید است. بنابراین، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن باید بر روی گویه‌های هویت شخصی و قدرت پیش‌بینی معنای زندگی دقت و تمرکز شود و در حفظ و تقویت این بُعد تلاش کنند. لذا پیشنهاد می‌شود به دانشجویان آموزش دهند که بایستی بیاموزند اهداف و آرزوهایشان که به آن‌ها هویت می‌دهد برای انگیزش و معنادار کردن زندگی آن‌ها مؤثر است.

فرضیه هویت ارتباطی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و مورد تأیید است. بنابراین، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن باید بر روی گویه‌های هویت ارتباطی و قدرت پیش‌بینی معنای زندگی دقت و تمرکز شود و در حفظ و تقویت این بُعد تلاش کنند. لذا پیشنهاد می‌شود دانشجویان بایستی بیاموزند که به ارتباط با افرادی که تعلق خاطر بهش دارند دارای اهمیت فوق‌العاده‌ای در زندگی آنان بوده و این حس تعلق در معنا بخشی به زندگی‌شان مؤثر است.

فرضیه هویت اجتماعی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و مورد تأیید است و ضریبی مناسب دارد، بنابراین، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن باید بر روی گویه‌های هویت اجتماعی و

قدرت پیش‌بینی معنای زندگی دقت و تمرکز شود و در حفظ و تقویت این بُعد تلاش کنند. لذا پیشنهاد می‌شود دانشجویان بایستی بیاموزند که به جامعه تعلق دارند و این حس تعلق به جامعه در معنا بخشی به زندگیشان مؤثر است.

فرضیه هویت جمعی قدرت پیش‌بینی معنای زندگی را دارد و مورد تأیید است و ضریبی مناسب دارد. بنابراین، در دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن باید بر روی گویه‌های هویت جمعی و قدرت پیش‌بینی معنای زندگی دقت و تمرکز کنند و در حفظ و تقویت این بعد تلاش کنند. لذا پیشنهاد می‌شود دانشجویان بایستی بیاموزند که بازاریابی را که آموخته‌اند به خصوص در زمینه علمی را با دوستانشان در میان بگذارند و آن‌ها را از این تجارب سهیم کنند و این حس هویت جمعی در معنا بخشی به زندگیشان مؤثر است.

در بُعد هویت؛ دانشجویان بایستی طوری آموزش ببینند که آن‌ها جزئی از مردم و جامعه هستند و در ارتباطات اجتماعی که در شکل‌دهی مثبت شخصیت آنان مؤثر هست حضور داشته باشند.

در بُعد معنای زندگی؛ دانشجویان بایستی طوری آموزش ببینند که پی مفهوم بخشی به زندگی خود باشند.

کاربرد دیگر نتایج این پژوهش در حوزه آموزش خانواده‌ها برای اهمیت به کارگیری متغیرهای این پژوهش در زندگی فرزندان است. بدین صورت که به والدین آموزش داده شود که روند شکل‌گیری ابعاد هویت فرزندان آن‌ها در آینده بر شکل‌گیری شخصیت آن‌ها به خصوص برای معنا بخشیدن به زندگی مؤثر است.

فهرست منابع

- عبدالصالح آرازی تیمور، سمیه سهرابی راد، فاطمه باقرپور (۱۳۹۶). بررسی رابطه سبک‌های هویت و هوش معنوی با معنای زندگی در دانشجویان دانشگاه پیام نور کلاله. *کنفرانس ملی روان‌شناسی تربیتی و برنامه ریزی و آموزش دبستان و پیش دبستان*.
جنکینز، ریچارد دین. (۲۰۰۲). هویت اجتماعی. یاراحمدی، تورج (مترجم)، تهران: شیرازه.
جوادی یگانه، محمدرضا و عزیزی، جلیل (۱۳۳۷). هویت فرهنگی و اجتماعی در بین جوانان شهر شیراز با توجه به عامل رسانه، *فصلنامه تحقیقات فرهنگی*، ۳، ۱۸۳-۲۱۳.
جوشن، خدیجه و رضاپور میرصالح، یاسر (۱۳۹۷). اثربخشی مداخله مبتنی بر سبک‌های هویت بر خودپنداره و معنای زندگی نوجوانان دوره اول و دوم متوسطه شهرستان مبارکه، *ششمین همایش علمی پژوهشی علوم تربیتی و روان‌شناسی، آسیب‌های اجتماعی و فرهنگی ایران، تهران، انجمن توسعه و ترویج علوم و فنون بنیادین*.
شریفی بلو، زهرا، پولادی ری شهری، علی و امینی، ناصر (۱۳۹۴). مقایسه معنای زندگی و سبک‌های هویتی در بین دانش‌آموزان مقطع متوسطه شهر بوشهر، *اولین کنفرانس بین‌المللی روان‌شناسی و علوم تربیتی، شیراز، مؤسسه عالی علوم و فناوری حکیم عرفی شیراز*.
شهرآرای، مهرناز (۱۳۸۴). *روان‌شناسی رشد نوجوان، دیدگاهی تحولی، تهران: علم*.
غلامرضایی، سیمین، عبداله‌ی مقدم، مریم و سهرابی‌ان، طاهره (۱۳۹۷). بررسی مقایسه‌ای رابطه بین ابعاد هویت با رضایت از زندگی در دانشجویان دانشگاه فرهنگیان. *دو فصلنامه علمی-پژوهشی مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۴(۱۳): ۱۴۷-۱۶۳.
فلسفی، ندا و نعمت طاوسی، محترم (۱۳۹۸). نقش ابعاد هویت در حرمت خود و بهزیستی روان‌شناختی در بزرگسالی نوظهور. *روان‌شناسی تحولی: روان‌شناسان ایرانی* ۱۵ (۵۹): ۲۲۵-۲۳۶.
کهولت، نعیمه و جوکار، بهرام (۱۳۹۶). ارائه مدل علی برای شادی براساس ابعاد هویت با واسطه جهت‌گیری هدف. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی*، ۱۳(۴۸): ۸۱-۹۴.
محسنی، نیک‌چهره (۱۳۸۴). *نظریه‌ها در روان‌شناسی رشد: شناخت، شناخت اجتماعی، شناخت و عواطف، تهران: پردیس* ۵۷.
- Adams, G.R., Ryan, B.A., & Keating, L., (2000). Family Relationships, Academic Environments, and Psychosocial Development during the University Experience: A longitudinal Investigation, *Journal of Adolescent Research*, 15, 99-122.
- Arazi Teymour, A. S., Sohrabi Rad, S. and Bagherpour. F. (2017). A study of the relationship between identity styles and spiritual intelligence with the meaning of life in students of Payame Noor Kalaleh University. *National Conference on*

- Educational Psychology and Planning and Preschool and Preschool Education*. (In Persian)
- Cheek, J. M., et al. (1994). Identity Orientation: Personal, Social, Collective Aspects of Identity. *Paper presented at the meeting of the American Association*, Los Angeles.
- Cheek, J. M.; Smith, S. and Tropp, L. R. (2002). Relational identity orientation: A Fourth scale for AIQ. *Annual Meeting of Society for Personality and Social Psychology*, Boston.
- Duriez, B., & Soenens, B. (2006). Personality, identity styles and religiosity: An integrative study among late and middle adolescents. *Journal of adolescence*, 29: 119-135.
- Falsafi, n. And Nemat Tavousi, M. (2019). The role of identity dimensions in self-esteem and psychological well-being in emerging adulthood. *Transformational Psychology: Iranian Psychologists* 15 (59): 225 - 236 (In Persian).
- George, L. S. & Park, C. L. (2016). Meaning in life as comprehension, purpose, and mattering: Toward integration and new research questions. *Review of General Psychology*, 20, 205-220.
- Gholamrezaei, S., Abdollahi Moghadam, M. And Sohrabian, i. (2018). Comparison of the relationship between the dimensions of identity and life satisfaction in students of Farhangian University. *Bi-Quarterly Journal of Educational and School Studies*, Fourth Year, Issue 13, pp. 147-163. (In Persian).
- Javadi Yeganeh, M. R. and Azizi, J. (1958). Cultural and social identity among the youth of Shiraz according to the media factor, *Cultural Research Quarterly*, 3, 183-213 (In Persian).
- Jenkins, R. D. (2002). *Social Identity*. Yarahmadi, Touraj (translator), Tehran: Shirazeh Publishing. (In Persian)
- Joshan, Kh. And Rezapour Mirsaleh, Y. (2018). The effectiveness of intervention based on identity styles on self-concept and meaning of life of first and second year high school adolescents in Mobarakeh city, Sixth Scientific Conference on Educational Sciences and Psychology, Social and Cultural Injuries of Iran, Tehran, *Association for Development and Promotion of Basic Sciences and Technologies*. (In Persian).
- Koholat, N. and Jokar, B. (2017). Provide a causal model for happiness based on identity dimensions mediated by goal orientation. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 13 (48) 81-94.
- Krok, D. (2018). When is Meaning in Life Most Beneficial to Young People? Styles of Meaning in Life and Well-Being among Late Adolescents. *Journal of Adult Development*, 25(2) 96-106.
- Mascaro, N. and Rosen, D. M. (2005). Existential meaning's role in the enhancement of hope and prevention of depressive symptoms. *Journal of Personality*, 74, 985-1014.
- Mohseni, N. (2005). *Theories in Developmental Psychology: Cognition, Social Cognition, Cognition and Emotions*, Tehran: Campus 57. . (In Persian)
- Shahrarai, M. (2005). *Adolescent Developmental Psychology, A Transformational Perspective*, Tehran: Science. (In Persian)

- Sharifi Blue, Z., Poladi Rey Shahri, A. And Amini, n. (2015). Comparison of meaning of life and identity styles among high school students in Bushehr, First International Conference on Psychology and Educational Sciences, Shiraz, *Hakim Orfi Higher Institute of Science and Technology*. (In Persian)
- Steger, F. M., & Frazier, P. (2006). The meaning in life questionnaire: Assessing presence of and search for meaning in life. *Journal of Counseling Psychology*, 53: 80-93.
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behaviour. In S. Worchel & W. G. Austin (Eds.), *Psychology of intergroup relations*, Chicago, IL: Nelson- Hall:7-24.
- Yee Ho, M., Cheung, F. M. and Cheung, S. F. (2010). The role of meaning in life and optimism in promotiong well-being. *Personality and Individual Differences*, 48: 658-663.

<http://hpsbjournal.iauctb.ac.ir/article/680995.html>

Predicting the Formation of the Concept of the Meaning of Based on the Dimensions of Identity in Tonekabon University Students*

Fatemeh Nadaf Pour¹
TaHER Tizdast²

Submission Date: 2021- 04 -5   Acceptance Date: 2021 – 02-23

Abstract

The purpose of this study is to evaluate the predictability of the formation of the concept of the meaning of life based on the different dimensions of personal identity among the students of Tonekabon University. The research method is descriptive – correlational. The statistical population of the present study included the total number of the students of Tonekabon Islamic Azad University in the second semester of 2019 -2020 academic year. First the list of the names of all the students of the second semester of 2019 -2020 academic year was obtained then the required sample group was randomly selected and the questionnaires were sent to them. According to the number of predictable variables, for each predictor variables, 50 people were considered as research sample. 150 students were selected by simple random sampling method. Data collection tools were standard questionnaires (Stigger et al's Meaning of Life questionnaire 2002, Check et al's Dimension of Identity Questionnaire 2002) to analyze the data. Correlation and the stepwise and linear regression tests were used which showed the following results: Collective Identity (0.694), Social Identity (0.547), Communicative Identity (0.414), Personal Identity (0.247). The above mentioned results showed that there exists a coefficient correlation between dimensions of identity and the predictability of the concept of the meaning of life between the students.

Keywords: Meaning of Life, Dimension of Identity, Students

---

* This article is taken from the dissertation of the first author, Master of General Psychology, Islamic Azad University, Tonekabon Branch

¹. M.Sc. Department of Psychology, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran. tmo_555@yahoo.com

². Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon Iran. (Corresponding Author) Taherizadast@yahoo.com